

AUTYZM

POZNAJ BY
ZROZUMIEĆ

**INFORMATOR DLA SZKÓŁ
PODSTAWOWYCH
I PRZEDSZKOLI**

Stowarzyszenie
Niebieski Skarb

**ŚWIATOWY
DZIEŃ AUTYZMU
W POWIECIE LĘBORSKIM**

KWIECIEŃ 2021

Publikacja wydana w ramach projektu
"Światowy Dzień Autyzmu w Powiecie Lęborskim"
dofinansowanego ze środków
Starostwa Powiatowego w Lęborku.

 Stowarzyszenie
Niebieski Skarb

Szanowni Państwo!

2 kwietnia obchodziliśmy Światowy Dzień Wiedzy o Autyzmie. To dzień, w którym solidaryzujemy się z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich rodzinami. Cały kwiecień to też dobry czas by przekazać wiadomości o autyzmie młodszemu, średniemu czy starszemu pokoleniu. Mimo wielu akcji informacyjnych, dostępu do mediów wciąż wiele osób nie do końca wie czym jest autyzm. Stąd kolejna edycja akcji informacyjnej prowadzonej przez Stowarzyszenie Pomocy Osobom ze Spektrum Autyzmu „Niebieski Skarb” w ramach Światowego Dnia Autyzmu w Powiecie Lęborskim.

Z powodu pandemii większość działań przenieśliśmy do internetowej sieci. Tradycyjnie chcemy też wesprzeć lokalne placówki oświatowe. Dlatego też przekazujemy Państwu krótki informator o autyzmie w przystępnej dla uczniów i przedszkolaków formie do wykorzystania przez nauczycieli podczas zajęć, także tych zdalnych. W tym celu przygotowaliśmy także prezentację do wyświetlenia uczniom podczas zajęć oraz wiele internetowych linków do krótkich filmów o autyzmie na platformie YouTube. Prezentacja jest dostępna na naszej stronie internetowej www.niebieskiskarb.pl. Na życzenie możemy ją wysłać pocztą elektroniczną. Każda placówka oświatowa (przedszkole i szkoła podstawowa) otrzyma także okolicznościowy plakat i komplet naklejek dla uczniów, przedszkolaków, nauczycieli i pracowników. Uznaliśmy, że w tym roku kulminacja działań na naszym terenie nastąpi 8 kwietnia 2021 roku z możliwością przesunięcia akcji informacyjnej na cały kwiecień, także po powrocie uczniów klas I-III i przedszkolaków do stacjonarnego nauczania.

Zachęcamy do podejmowania działań w całym miesiącu kwietniu i dzielenia się inicjatywami szkolno-przedszkolnymi. 8 kwietnia br. opublikujemy wyniki konkursu plastycznego „Autyzm: wiem, rozumiem, pomagam” dla przedszkolaków i uczniów klas I-III szkół podstawowych. O formule przekazania nagród i wyróżnień poinformujemy niebawem. Na początku kwietnia zaprezentujemy też specjalny materiał wideo o najczęściej zadawanych pytaniach w autyzmie w którym wystąpią specjaliści z naszego regionu.

Życzymy powodzenia w podejmowanych działaniach i dziękujemy za współpracę na wielu polach.

Emilia Wolska

Wiceprezes Niebieskiego Skarbu

Agnieszka Pujza - Pomorska

Prezes Niebieskiego Skarbu

CZYM JEST AUTYZM?

To zaburzenie neurorozwojowe, które powoduje, że osoby z autyzmem chociaż wyglądają zupełnie zwyczajnie, jak Ty i Twoi koledzy, zachowują się inaczej. Może Ci się wydawać, że to zachowanie jest dziwaczne i niezrozumiałe.

Autyzm jest niepełnosprawnością. Osoba z zaburzeniem ze spektrum autyzmu przez całe życie ma trudności, zwłaszcza w różnych sytuacjach społecznych, szczególnie w szkole. Zaburzenia autystyczne mają bardzo zróżnicowany charakter. Każda osoba z tym zaburzeniem jest inna i ma różne możliwości. Łagodną postać autyzmu nazywamy Zespołem Aspergera.

CO ZNACZY „MIEĆ AUTYZM”?

ZACHOWANIE

**TRUDNO MI UCZESTNICZYĆ
WE WSPÓLNYCH ZABAWACH**

Nie odgaduję reguł i zasad gier, mam trudności w orientacji co należy robić i jak się zachowywać

SKALA

- 0,6% populacji Unii Europejskiej dotkniętych jest autyzmem, co stanowi około 5 milionów osób
- w Polsce osób z autyzmem jest co najmniej 30 000
- autyzm diagnozowany jest 4-5 razy częściej u płci męskiej

ZAJNTERESOWANIA

**MÓGŁBYM ZAJMOWAĆ
SIĘ TYM CAŁY CZAS!**

Mogę mówić o tym, co mnie interesuje bez końca. Wąskie zainteresowania dają mi poczucie bezpieczeństwa.

ZMYSŁY

**TE ŚWIATŁA I DŹWIĘKI
SĄ NIE DO ZNIESIENIA!**

Mogę mieć problemy sensoryczne, bo moje zmysły inaczej odbierają bodźce tj.: światło, obrazy, dźwięki, inaczej odczuwają dotyk, zapach, smak czy ból.

ZŁOŚĆ

**CZASEM NIE PANUJĘ
NAD SWOIM ZACHOWANIEM**

Wiele prostych dla ciebie sytuacji wywołuje u mnie złość, frustrację i niezrozumiałe dla innych zachowanie.

NOWA SYTUACJA

O CO TU CHODZI?

Nie wiem, jak się zachować w nowych, nieznanym dla mnie sytuacjach.

MOWA

MÓWIĘ, TO CO MYŚLĘ...

Bywam szczery do bólu, bo nie rozumiem zasad społecznych.

CO JEST WAŻNE W KONTAKCIE Z OSOBĄ Z AUTYZMEM?

AKCEPTACJA

Nie wyśmiewaj się ze mnie, nawet jeśli zachowuję się niezrozumiale.

WŁĄCZANIE W ŻYCIE KLASY

Porozmawiaj ze mną, kiedy stoję sam na przerwie. Bardzo chcę włączyć się w życie klasy, ale nie wiem jak to zrobić

SZACUNEK

Traktuj mnie tak, jak sam chciałbyś być traktowany.

REAGOWANIE

Wstaw się za mną, jeśli widzisz że ktoś mnie prześladowa.

DOSŁOWNY JĘZYK

Rozmawiaj ze mną bez żartów, przenośni i dwuznaczności.

SKORZYSTAJ Z MATERIAŁÓW DODATKOWYCH

Filmy dla dzieci młodszych

PODRÓŻ MARI

ANIMACJA Z POLSKIM LEKTOREM

Adres: <https://youtu.be/pRRIQYxLXAY>

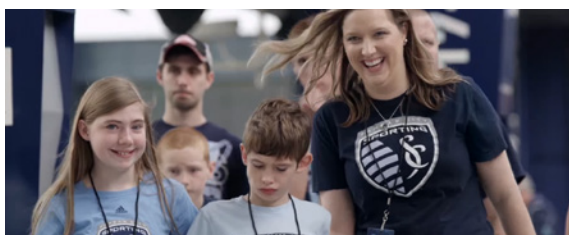

AKADEMIA SPECJALISTÓW

ANIMACJA Z POLSKIMI NAPISAMI

Adres: <https://youtu.be/IVbkH6o-PfA>

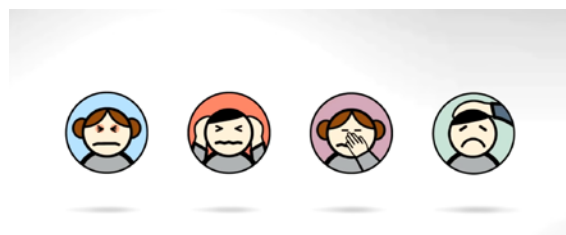
Dla młodzieży

TACY JAK WY - AUTYZM

FILM Z POLSKIMI NAPISAMI

Adres: <https://youtu.be/vBxGaAj9ke4>

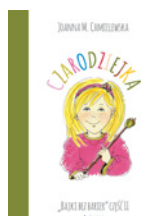

AUTYZM WPROWADZA ZMYSŁY W BŁĄD

SPOT FUNDACJI SYNAPSIS

Adres: <https://youtu.be/vzr5VjpHHW4>

Książki w wersji PDF

Scenariusz zajęć dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej

- Kosmita: <http://bit.ly/kosmita-PDF>
- Hubek Kubek: <http://bit.ly/bajki-PDF>
- Czarodziejka: <http://bit.ly/czarodziejka-PDF>
- Poznaj Marię: <http://bit.ly/poznaj-marie>

PROPOZYCJE ZABAW POZWALAJĄCYCH POZNAĆ ŚWIAT OSÓB ZE SPEKTRUM

ZAPREZENTOWANIE TRUDNOŚCI W ODBIORZE INFORMACJI

Zachęcamy do zrobienia w domu małego chaosu. Możemy np. włączyć telewizor, mikser, czajnik, radio, odkurzacz, pralkę. Ważne by jednocześnie włączonych było kilka źródeł dźwięku. Następnie dajemy dziecku zadanie do wykonania np. przynieś mi 5 zielonych rzeczy albo zrób 5 podskoków (dla dzieci starszych może to być napisanie jakiegoś słowa na kartce). Ważne by nie krzyczeć do dziecka tylko mówić naturalnym tonem. W razie potrzeby można dwukrotnie powtórzyć polecenie (nie chodzi o to, żeby zadanie było wykonane tylko, by dziecko doświadczyło trudności z odbiorem informacji przez osobę z autyzmem).

Pytania: Czy dziecko słyszało jakie było zadanie? Czy od razu zrozumiało polecenie czy rodzic musiał je parę razy powtarzać? Czy to zadanie było łatwe? Co podobało się dziecku w tym zadaniu, a co nie?

Podsumowanie: Dzieci z autyzmem odbierają otaczający je świat inaczej (ani lepiej ani gorzej, po prostu inaczej). Podobnie jak wy odbierają świat wszystkimi zmysłami, ale w przeciwieństwie do was mają bardziej lub mniej wrażliwe zmysły. Wymaga to od nich dużo wysiłku. Tak jak od was usłyszenie polecenia by zrobić np. 10 podskoków, tak samo dzieci z autyzmem aby usłyszeć jakąś informację muszą poradzić sobie z hałasem którymi mogą być dla nich zwykłe codzienne dźwięki (jadące auto, rozmowy innych ludzi, dzwonek na przerwie, szelest przekładanych kartek w książce). Zrozumienie polecenia i jego wykonanie zajmuje im też więcej czasu. Podobnie jak wy w hałasie nie od razu usłyszeliście i zrozumieliście zadanie, podobne trudności mają osoby z autyzmem, jednak jest to ich codzienność, a nie tylko zabawa.

ZAPREZENTOWANIE TRUDNOŚCI W ODBIORZE PRZEZ ZMYŚŁY (DOTYK I WĘCH)

Węch: Przygotuj: maksymalnie 3 olejki zapachowe (np. pomarańcza, winogron, jabłko – ważne żeby nie wszystkie zapachy były oczywiste dla dziecka), mieloną kawę w kubku (zneutralizuje zapach poprzedniego olejku). Zawiąż dziecku oczy chustą i daj mu do powąchania olejek na przemian z kawą. Zadaniem dziecka jest odgadnąć co to za zapach.

UWAGA! Należy obserwować reakcje dziecka na zapach. Zdarza się że niektórzy reagują mdłościami lub bólem głowy na intensywne zapachy. Jako alternatywę można wykonać zabawę ze smakami (przy zakrytych oczach dajemy dziecku do ust różne rzeczy np. (pomarańcza, żurawina, ananas). Dziecko zgaduje co to jest.

Dotyk: Przygotuj: kredki, papier, rękawice kuchenne, pudełko i kilka drobiazgów które zmieszczą się do pudełka (ćwiczenie będzie bardziej atrakcyjne, jeśli dodatkowo będą to przedmioty o różnych fakturach: miękkie, szorstkie, twarde, kłujące). Pierwszym zadaniem dziecka jest namalowanie rysunku ale z ubranymi rękawicami kuchennymi. Może namalować dom, drzewo, auto obowiązuje dowolność. Kiedy dziecko zakończy malowanie, zapraszamy je do „magicznego pudełka”. Zadaniem dziecka jest zgadnąć jaki przedmiot rodzic schował do pudełka (ważne by dziecko miało rękawice na rękach i nie widziało co jest w pudełku) i czy jest on miękki, twarde, kłujący, szorstki. Dla dzieci starszych odpowiednie będzie ćwiczenie ze zgadywaniem przedmiotów w pudełku. Można też dać przykład chodzenia w gryzącym swetrze lub mokrej koszulce.

Pytania pomocnicze: Czy zadanie było łatwe czy trudne? Czy udało się rozpoznać poprawnie faktury w kartonie? Czy malowanie rysunku w rękawicy było łatwe i przyjemne? Jak się czuli podczas wykonywania ćwiczenia? Co w zadaniu podobało się dziecku, a co nie? Czy długo wytrzymał w gryzącym swetrze? Czy mokra, albo sliska koszulka sportowa jest przyjemna w dotyku?

Podsumowanie: Dla dzieci młodszych: Dzieci z autyzmem często mają trudność z odbieraniem informacji z różnych zmysłów (oczy, uszy, nos, dotyk). Czasem czują za słabo, jak przez taką grubą rękawicę, czasem jednak czują za mocno, tak że sprawia im to ból, można to porównać do ukłucia igłą, ale bardzo dużo razy.

Dla dzieci starszych: Osobom ze spektrum często towarzyszy nadwrażliwość (czują za mocno) lub/i niedowrażliwość (czują za słabo) w obrębie różnych zmysłów. W przypadku nadwrażliwości napływające bodźce mogą sprawiać ból osobie ze spektrum, w związku z czym będzie ich unikać. W przypadku niedowrażliwości osoba ze spektrum będzie odbierać informacje ze zmysłów słabiej, bądź w ogóle. Autyzm jest zaburzeniem rozwojowym, w związku z czym nie jest chorobą, nie można go wyleczyć. Jest związany z inną budową mózgu i inną siecią połączeń między różnymi w nim miejscami. W niektórych miejscach tych połączeń jest mniej, w niektórych więcej. Często połączenia są słabsze, dlatego osoby z autyzmem potrzebują więcej czasu na zrozumienie różnych zadań czy wypowiedzianych słów. Można to porównać do podróży autem. Auto osób neurotypowych porusza się szybko, autostradami, nie musi stać w korkach, nie ma tam robót drogowych, każdy kierowca zna drogę. Informacja u osób z autyzmem porusza się natomiast jak „auto” w korku, często powoli, zdarza się że towarzyszy jej dużo zdenerwowania, rozpraszaczy w postaci różnych hałasów oraz strachu związanego ze zmianami i obawą przed nie znalezieniem właściwej drogi. Dodatkowo każde auto (informacje z różnych zmysłów) podróżują pojedynczo, jedna po drugiej często innymi drogami i mogą nigdy się nie spotkać. Autyzm to inny sposób widzenia i rozumienia świata, ani lepszy ani gorszy.

ZAPREZENTOWANIE TRUDNOŚCI W ZAKRESIE KOMUNIKACJI ZWIĄZANE Z NIEROZUMIENIEM DWUZNACZNOŚCI I KONTEKSTU

Pokazujemy dziecku kilka przysłów i następnie wspólnie z dzieckiem zastanawiamy się co mogą one oznaczać. (np.: patrzeć na kogoś z góry; baba z wozu koniom lżej; gdzie kucharek sześć tam nie ma co jeść; niedaleko pada jabłko od jabłoni; darowanemu koniowi w zęby się nie zagląda; chcąc poznać przyjaciela trzeba z nim beczkę soli zjeść; dzieci i ryby głosu nie mają).

Polecamy także grę kalambury zarówno dla dzieci młodszych jak i starszych. W zależności od wieku i możliwości dziecka należy tylko dobrać odpowiednie hasła.

Pytania pomocnicze: Czy zadanie było łatwe, czy trudne? Co sprawiło trudność? Czy każde hasło udało się właściwie odgadnąć?

Podsumowanie: Dzieci z autyzmem często nie mówią, zamiast słów używają gestów, obrazków, niekiedy tabletek które są ich głosem. Niezależnie od tego, czy osoba z autyzmem mówi, czy nie, może mieć trudności z właściwym zrozumieniem tego co mówią inni –trochę jak kalambury, nie zawsze osoba z autyzmem odgadnie właściwie hasło które do niej mówicie. Często zdarza się, że osoba ze spektrum nie rozumie żartów, czy przysłów. Rozumie je dosłownie, pomijając głębsze znaczenia –nie jest to nic śmiesznego, po prostu tego nie wie. Tak jak wy nie znaliście od razu wszystkich przysłów dopiero z czasem musiał je wam ktoś wytłumaczyć ich nauczyć.

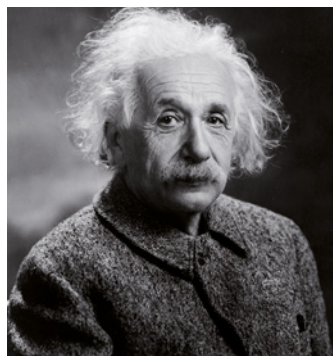

SŁAWNE OSOBY Z ZABURZENIAMI ZE SPEKTRUM AUTYZMU

LIONEL MESSI

Najsukuteczniejszy zawodnik w historii FC Barcelony. Zdobył tytuł Piłkarza Roku w Europie według UEFA.

ALBERT EINSTEIN

Einstein jest uważany za jednego z największych lub największego fizyka XX wieku.

MICHAEL JACKSON

Muzyk, artysta estradowy, tancerz, aktor, kompozytor, autor tekstów i filantrop, nazywany „Królem Popu”.

JUSTIN BIEBER

Kanadyjski wokalista, autor tekstów i aktor, laureat Nagrody Grammy 2015 oraz Brit Awards 2016.

KRS: 0000470550

**Pomóż! Przekaż 1% podatku
na terapię dzieci z autyzmem**

WWW.NIEBIESKISKARB.PL